PSYCHOLOGIE
elektronický časopis ČMPS

2026, roč. 20, č. 2
Výzkumné studie

IMPLEMENTACE CANISTERAPIE VE ŠKOLNÍM PROSTŘEDÍ Z POHLEDU CANISTERAPEUTŮ

Petra Nikorjaková, Anna Frombergerová
Katedra psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy

Abstrakt
Canisterapie, tedy cílené intervence za účasti speciálně připraveného psa, je v českém školním prostředí stále okrajově zastoupena, přestože její přínosy byly prokázány v řadě oblastí kognitivního, sociálního i emočního vývoje žáků. Tato studie si klade za cíl analyzovat možnosti, podmínky a výzvy spojené s implementací canisterapie do běžných škol prostřednictvím výpovědí osmi canisterapeutů působících ve školním prostředí. Na základě kvalitativní tematické analýzy polostrukturovaných rozhovorů jsou prezentovány klíčové faktory ovlivňující kvalitu a proveditelnost canisterapie ve školách, včetně certifikace canisterapeutických týmů, postojů vedení škol, role rodičů, hygienických a bezpečnostních aspektů a specifik práce s různými věkovými skupinami. Studie dále ukazuje, jak canisterapie přispívá ke zlepšení třídního klimatu, motivace žáků, snižování stresu a podpoře jejich sociálního fungování. Výsledky poukazují na potřebu standardizace certifikace, metodického vedení pro školy a širší osvěty o výhodách této metody.

Klíčová slova: canisterapie, implementace, škola, prevence, canisterapeut, třídní klima, stres

IMPLEMENTATION OF CANISTHERAPY IN THE SCHOOL ENVIRONMENT FROM THE PERSPECTIVE OF CANISTHERAPISTS

Abstract
Canistherapy, that is, targeted interventions involving a specially trained dog, is still only marginally represented in Czech school settings, even though its benefits have been demonstrated in various areas of pupils' cognitive, social, and emotional development. This study aims to analyse the possibilities, conditions, and challenges associated with implementing canistherapy in mainstream schools based on the accounts of eight canistherapists working in school environments. Using qualitative thematic analysis of semi-structured interviews, the study presents key factors influencing the quality and feasibility of canistherapy in schools, including certification of canistherapy teams, attitudes of school leadership, the role of parents, hygienic and safety considerations, and the specificities of working with different age groups. The study further shows how canistherapy contributes to improving classroom climate, pupil motivation, stress reduction, and the support of pupils' social functioning. The findings highlight the need for standardized certification, methodological guidance for schools, and broader awareness of the benefits of this method.

Keywords: *canistherapy, implementation, school, prevention, school climate, stress*

Došlo do redakce: 30. 1. 2026
Schváleno k publikaci: 19. 6. 2026

Úvod

Canisterapie představuje specifickou formu zooterapie, která využívá pozitivního vlivu psa na fyzické, psychosociální a emoční funkce člověka (Stančíková & Šabatová, 2012). Její využití je dobře zdokumentováno v oblasti sociálních služeb, zdravotnictví či speciální pedagogiky, avšak implementace do běžného školního prostředí stále naráží na institucionální, legislativní i organizační bariéry (Tvrdá, 2020).

Školní prostředí je přitom místem, kde může canisterapie významně přispět k podpoře třídního klimatu, emoční pohody žáků, jejich motivace a soustředění (Galajdová & Galajdová, 2011). Přesto zde chybí jednotná metodika, legislativní ukotvení a systém certifikace, což komplikuje systematické zavádění této metody.

Cílem studie[1] je na základě kvalitativního výzkumu zachytit způsob, jakým canisterapeuti vnímají podmínky, přínosy a překážky realizace canisterapie ve školách, a nabídnout doporučení pro praxi.

Zooterapie

Canisterapie je součástí zooterapie, která obecně označuje pozitivní vliv zvířat na člověka (Wilson, 1984; Freeman, 2007). V českém prostředí není termín zooterapie jednotně definován a chybí mu legislativní ukotvení (Bicková, 2020). Vrbová (2005) řadí zooterapii mezi psychoterapeutické metody využívané ve vzdělávání dětí s mentálním postižením. V obecné rovině lze konstatovat, že interakce člověka se zvířaty podporuje emoční vyjádření, řeč, jemnou motoriku, sebehodnocení a snižuje stres. Pod zooterapii Tvrdá (2020) dále řadí felinoterapii (kočky), hipoterapii (koně), ornitoterapii (ptáci), delfinoterapii (delfíni), caviaterapii (morčata), insektoterapii (hmyz) a další.

Metody zooterapie

Zooterapie využívá čtyři základní přístupy:

- AAA (Animal Assisted Activities) – Nepřímý nebo interaktivní kontakt se zvířetem podporuje kvalitu života a sociální dovednosti (Galajdová, 1999; Galajdová & Galajdová, 2011).
- AAE (Animal Assisted Education) – Zvíře jako prostředník ve výuce zvyšuje motivaci, sebedůvěru a snižuje stres u žáků. Pedagog spolupracuje se zooterapeutem (Petrů & Karásková, 2008; Freeman, 2007).
- AAT (Animal Assisted Therapy) – Cílená terapie se zvířetem zlepšuje fyzický i psychický stav klientů, často s postižením. Podporuje léčbu a rehabilitaci (Freeman, 2007).
- AACR (Animal Assisted Crisis Response) – Krizová intervence za pomoci speciálně vycvičených psů pomáhá při traumatech, zejména u dětí a seniorů (např. po katastrofách) (Tvrdá, 2005).

Canisterapie

Podobně jako v celé zooterapii, i u canisterapie existuje určitá nejednotnost v definicích, což souvisí s různorodostí oblastí jejího využití. Obecně je canisterapie chápána jako podpůrná metoda, která

[1] Příspěvek vychází z diplomové práce: Nikorjaková, P. (2025). *Canisterapie ve školním prostředí*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra psychologie.

využívá pozitivního působení psa na psychickou, fyzickou a sociální stránku člověka (Stančíková & Šabatová, 2012).

Podle Petrů a Karáskové (2008) jde o specifický druh terapie založený na využití etologických a fyziologických vlastností psa, jako jsou jeho chování, tělesná teplota či pohyby. V pedagogickém kontextu přispívá k rozvoji dovedností důležitých pro vzdělávání, psychosociálních schopností a orientace, posiluje navazování kontaktů a je přínosná i při práci se žáky se zdravotním postižením. Má rovněž preventivní funkci, například při řešení šikany či agresivního chování.

Důležité je v tomto kontextu zmínit, že canisterapie dosud není právně ukotvena, chybí jednotná pravidla, dohledová organizace, sjednocené testování psů i jasné požadavky na vzdělání canisterapeutů (Stančíková & Šabatová, 2012).

Využití canisterapie v různých věkových skupinách

Canisterapie je podpůrná psychoterapeutická metoda využívaná tam, kde jiné přístupy selhávají (Galajdová, 1999). Pomáhá klientům s komunikačními obtížemi a nachází uplatnění napříč věkovými kategoriemi – u dětí s autismem, citovou deprivací, osob s postižením, v logopedii, rehabilitaci, při depresích, fobiích či v péči o seniory s demencí.

U dětí canisterapie podporuje psychický vývoj, empatii, odpovědnost a sociální dovednosti. Zvyšuje motivaci k učení, snižuje stres, pomáhá předcházet problémovému chování a rozvíjí komunikační a kognitivní schopnosti (Stančíková & Šabatová, 2012; Vágnerová, 2005; Tichá, 2007; Leugner et al., 2002; Přibyl, 2015). U dospělých slouží především jako součást sociální rehabilitace. Pes motivuje k žádoucímu chování, podporuje orientaci, snižuje emoční napětí a napomáhá k začlenění do kolektivu. Má efekt i v rámci psychoterapie (Bicková, 2020; Stančíková & Šabatová, 2012). U seniorů canisterapie zmírňuje pocity osamělosti, podporuje interakci, aktivitu, paměť a orientaci. Působí preventivně proti izolaci a ztrátě smyslu života. Ve specializovaných zařízeních zvyšuje kvalitu života, podporuje sebevědomí a napomáhá relaxaci (Galajdová & Galajdová, 2011; Leser, 2012).

Canisterapeutický tým

Tvoří jej psovod (canisterapeut nebo canisasistent) a pes – koterapeut (Levinson, 1961). Tým je kvalifikovaný jen s platným certifikátem o složení zkoušek (Michňáková, 2014).

Psovod vede psa, který se řídí jeho pokyny (Vrbová, 2005). V ČR chybí jednotná legislativa pro canisterapeuty (PIAFA, 2000) a zkoušky se zaměřují hlavně na psa. Podle organizace *Pomocné tlapky* existují tři úrovně:

- Canisasistent – laik bez přístupu k zdravotním údajům klientů.
- Canisasistent – profesionál – odborník začleňující canisterapii do své profese.
- Canisterapeut – odborník s praxí a vzděláním (min. 220 h teorie a 40 h praxe) (Michňáková, 2014).

Canisterapeut zajišťuje bezpečnost, sleduje stav psa, je odpovědný za případné škody a měl by být pojištěn (Eisertová, 2007). Důležité jsou i komunikační dovednosti, psychohygiena a ochota k dalšímu vzdělávání (Divišová, 2010; Stančíková & Šabatová, 2012).

Canisterapeutický pes je základem canisterapeutického týmu. Nejsou daná konkrétní plemena – rozhoduje povaha, výcvik a výchova (Galajdová & Galajdová, 2011). Často jsou využíváni retrívři, ale i malá plemena (např. bišonek, čivava) pro ležící klienty. Psovodi buď psa pořídili nezávisle a chtějí ho zapojit, nebo si ho pořídili přímo za účelem canisterapie (Eisertová, 2007). Podle Svobodové et al. (2010) by měl být pes zdravý, poslušný, přátelský, socializovaný a schopný pracovat s různými lidmi.

Kontraindikace canisterapie

Canisterapie není vhodná pro každého. Mezi hlavní kontraindikace patří akutní onemocnění, infekce, alergie, astma, poruchy imunity, strach ze psů, nevhodné chování klienta vůči psovi či antipatie mezi klientem a terapeutickým týmem (Šoltésová & Bosá, 2016; Kalinová, 2003; Tichá, 2007; Bicková, 2020). Terapie musí být vždy přizpůsobena konkrétnímu klientovi, jeho zdravotnímu stavu i prostředí.

Rozlišují se:

- Absolutní kontraindikace – např. alergie, náboženské přesvědčení.
- Relativní kontraindikace – např. strach ze zvířat, který lze citlivě řešit (Tvrdá, 2020).

Alergie na psí srst

Alergie může mít různou intenzitu a souvisí s proteiny v srsti. Ač některá plemena (např. pudl) jsou označována za hypoalergenní, není to pravidlem (Tvrdá, 2020). Alergie může být způsobena i parazity, např. dravčíkem psím. Řešením je antiparazitní péče a koupání psa.

Kontakt alergika s alergenem je vždy rizikový. Doporučuje se lékařské vyšetření a přizpůsobení prostředí (větrání, venkovní aktivity, zkrácení programu). Děti s alergiemi by neměly být automaticky vylučovány – domácí zvířata mohou snižovat riziko vzniku alergií (Heimlich, 2001; Jalongo et al., 2004; Veleminský, 2007).

Strach ze psa

Strach ze psů je častý, zejména u dětí s postižením. Je důležité zjistit, zda nejde spíš o nejistotu v kontaktu se zvířetem. Odbourávání strachu má být nenásilné, ideálně formou postupné expozice a pod odborným vedením (Tvrdá, 2020; Fine, 2010; Jalongo et al., 2004).

Příkladem z praxe může být desetiletá dívka s panickým strachem ze psů, která postupně překonala svůj strach díky terapeutickému programu vedenému psychologem. Terapie probíhala ve fázích – od pozorování psa přes sklo až po přímý kontakt a hry se psem. Díky tomu se její strach výrazně snížil (Benešová & Zouharová, 2008).

Implementace canisterapie do školního prostředí

Canisterapie přináší benefity nejen ve speciálních školách, ale i v běžném školním prostředí, zejména u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, poruchami učení či nadáním. V praxi se nejčastěji realizuje formou pravidelných návštěv canisterapeutického týmu, ve spolupráci s pedagogy

(Michňáková, 2014). Význam má i v logopedických a integračních třídách, přičemž cíle se přizpůsobují potřebám konkrétní skupiny (Petrů & Karásková, 2008).

Zapojení psa do výuky podporuje rozvoj kognitivních, motorických a sociálních dovedností, posiluje emoční stabilitu, motivaci a sebevědomí (Zajícová, 2021).

Podmínky implementace

Nezbytný je informovaný souhlas rodičů a proškolení personálu i žáků v oblasti chování ke psům. Canisterapii mohou provádět pouze certifikovaní canisterapeuti se zdravotně způsobilým a řádně připraveným psem (Michňáková, 2014). Klíčové je také individuální přizpůsobení programu, zajištění bezpečnosti a pojištění odpovědnosti (Eisertová, 2007; Kalinová, 2003).

Programy jako britský *Dogs for Good* či český program *Dítě a pes* ukazují význam edukace o bezpečném kontaktu se psy.

Výzkum Kreysové (2008) potvrzuje, že přítomnost psa ve třídě zlepšuje komunikaci, spolupráci, kázeň a soudržnost kolektivu. Podle Galajdové a Galajdové (2011) canisterapie rozvíjí empatii, fyzické schopnosti, komunikaci, zvládání emocí, motivaci k učení a pomáhá vyrovnat se se ztrátou.

Canisterapie podporuje pozitivní postoje žáků, zvyšuje jejich aktivitu, a pomáhá jim lépe zvládat školní prostředí (Bicková, 2020). Přirozená interakce se psem rozvíjí řeč, empatii i tvořivost.

Vliv canisterapie na žáky

Pozitivní vliv psa na jednotlivce i celý třídní (potažmo školní) kolektiv byl sledován mnoha výzkumnými studiemi, níže jsou prezentovány jednotlivé oblasti.

Přítomnost psa snižuje stres, zklidňuje srdeční tep i krevní tlak a přispívá k emoční stabilitě žáků. Psi přirozeně vyhledávají kontakt, vyvolávají pocity jistoty, tepla a porozumění (Staffová, 2007; Petrů & Karásková, 2008). Výzkumy ukazují, že kontakt se skutečným psem efektivněji snižuje stres (např. hladinu kortizolu) než interakce s člověkem či plyšákem (Beetz et al., 2011; 2012; Grajfoner et al., 2017).

Pes může napomáhat při adaptaci dítěte ve školním prostředí, rozvoji vztahů a posílení sebevědomí (Staffová, 2007). Dítě a pes tvoří sociální jednotku se specifickou interakcí a komunikací, která napomáhá rozvoji empatie, ohleduplnosti a pečujících dovedností (Petrů & Karásková, 2008; Galajdová & Galajdová, 2011). Studie potvrzují přínos psa ve vzdělávání, přestože kvantitativní důkazy jsou omezené (Brelsford et al., 2017).

Canisterapie podporuje rozvoj slovní zásoby, jazykového citu a verbálního projevu. Děti přirozeně komunikují se psem, popisují jeho vzhled a chování, čímž zlepšují své vyjadřovací schopnosti (Petrů & Karásková, 2008; Zajícová, 2021).

Pohybové aktivity se psem zlepšují hrubou i jemnou motoriku, prostorovou orientaci a koordinaci. Děti se účastní her a činností, jako je oblékání psa nebo překážkové dráhy. Výzkumy potvrzují, že děti pracují efektivněji a rychleji v přítomnosti psa (Gee et al., 2007; 2009).

Canisterapie posiluje paměť, pozornost a schopnost řešit problémy. Přítomnost psa zvyšuje přesnost a rychlost plnění úkolů, zejména u dětí s poruchami učení (Gee et al., 2012; Brelsford et al., 2017).

Pes pozitivně ovlivňuje třídní atmosféru, zvyšuje klid a soustředění žáků. Podporuje skupinovou kohezi, prevenci šikany a zlepšení vztahů ve třídě (Arenbergerová, 2021; Stančíková & Šabatová, 2012; Petrů & Karásková, 2008). Studie potvrzují vliv psa na zklidnění hyperaktivních dětí a rozvoj empatie (Kotrschal & Ortbauer, 2003; Ascione, 1992; Endenburg & van Lith, 2011).

Metodologická část

Tato práce využívá kvalitativní výzkumný přístup a tematickou analýzu k prozkoumání zkušeností canisterapeutů s implementací canisterapie do škol. Cílem bylo porozumět podmínkám, přínosům i výzvám této metody ve vzdělávacím prostředí.
Canisterapie se ve školách využívá stále častěji, ale chybí ucelený rámec její implementace. Výzkum se zaměřuje na zkušenosti canisterapeutů se zaváděním této metody do škol a zjišťuje, jaké překážky a přínosy vnímají.

Výzkumný problém, cíl a výzkumné otázky

Hlavním tématem je implementace canisterapie do školního prostředí z pohledu samotných canisterapeutů. Canisterapie je specifickou formou zooterapie, která nachází své uplatnění mimo jiné i ve školách, kde může působit podpůrně ve vzdělávacím i v psychosociálním procesu. Přestože v posledních letech zájem o canisterapii roste, její systematické začleňování do školního prostředí je stále nedostatečně prozkoumané a chybí jednotný rámec, který by definoval podmínky, pravidla i očekávané přínosy této formy intervence.

Při uvažování nad výzkumným problémem bylo evidentní, že samotné zavádění canisterapie do běžných škol může být spojeno s mnoha praktickými i systémovými obtížemi. Cílem bylo zjistit, jakým způsobem canisterapeuti vnímají spolupráci se školami, jaké překážky se v praxi objevují a co naopak podporuje efektivní realizaci jejich činnosti. Zajímalo nás také, jaké konkrétní přínosy pro děti ve školním prostředí canisterapie přináší, ať už v oblasti chování, motivace k učení, emoční stability či vztahů ve třídě.

Studie se zaměřila na zkušenosti a pohledy samotných praktikujících canisterapeutů, kteří vnášejí tuto formu zooterapie do vzdělávacího kontextu. Záměrem bylo porozumět nejen tomu, jak canisterapie ovlivňuje žáky a atmosféru ve škole, ale také tomu, jaké podmínky musí být splněny, aby mohla být efektivně a smysluplně realizována.

Hlavní výzkumná otázka zní: Jaké jsou možnosti, podmínky a výzvy implementace canisterapie do školního prostředí z pohledu canisterapeutů?

Na základě rozhovorů byly formulovány následující dílčí výzkumné otázky:

- Jaké podmínky musí být splněny pro to, aby mohl canisterapeutický tým ve škole aktivně působit?
- Jak vnímají canisterapeuti vliv canisterapie na chování, atmosféru a klima ve třídě?
- Jaké výzvy identifikují canisterapeuti při realizaci canisterapie ve školách?
- Jaké faktory ovlivňují rozhodování vedení školy a zákonných zástupců o spolupráci s canisterapeutickým týmem?
- Jaký konkrétní přínos vnímají canisterapeuti u žáků při pravidelném kontaktu se psem?

Etika studie

Téma canisterapie ve školním prostředí může zahrnovat osobní a profesní zkušenosti, které někteří respondenti mohou vnímat jako citlivé. Z tohoto důvodu byl při realizaci výzkumu kladen důraz na dodržení všech etických zásad. Všichni účastníci byli předem informováni o cíli výzkumu, o způsobu sběru a zpracování dat, včetně možnosti kdykoli svou účast bez udání důvodu ukončit. Každý respondent poskytl informovaný souhlas slovně před zahájením rozhovoru. Tento souhlas zahrnoval souhlas s účastí ve výzkumu, s pořízením zvukového záznamu a se zpracováním dat pro účely studie.

Pro zajištění anonymity respondentů nejsou v práci uvedena žádná osobní ani identifikovatelná data. Všichni účastníci byli označeni neutrálně pomocí kódů (např. R1, R2). Pokud respondent zmínil jméno svého psa, došlo k jeho změně. Ve studii nejsou zmíněny organizace, v nichž jednotliví respondenti získali certifikaci. Získané rozhovory byly pro potřeby studie přepsány a veškeré nahrávky byly ihned po přepisu smazány. Tímto způsobem bylo zachováno soukromí respondentů i u citlivějších informací, jako jsou osobní motivace ke canisterapii či konkrétní zkušenosti ze školního prostředí. Výpovědi respondentů jsou interpretovány s respektem k jejich zkušenostem a odbornému kontextu.

Všechny postupy realizované v rámci této studie byly v souladu s etickými principy uvedenými v Helsinské deklaraci. Tento typ studie nepodléhá povinnému schvalování etickou komisí na pracovišti. Interní předpisy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy vyžadují etické schválení pouze u výzkumů představujících zvýšené riziko nebo invazivní zásahy.

Design studie, průběh a realizace

Studie vychází z kvalitativního přístupu, který umožňuje hluboké porozumění subjektivním zkušenostem respondentů (Švaříček et al., 2007). Metodou sběru dat byla realizace polostrukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami, které umožnily flexibilní rozvinutí témat dle výpovědí jednotlivých canisterapeutů. Tento postup je vhodný zejména tam, kde je třeba porozumět komplexním jevům ovlivněným kontextem, osobní zkušeností a specifiky školního prostředí (Miovský, 2006). Výzkumné šetření probíhalo od září 2023 do února 2025.

První rozhovor byl realizován s respondentem, na něhož byl kontakt získán prostřednictvím osobní známosti. Následně byl osloven další potenciální účastník prostřednictvím facebookové skupiny zaměřené na canisterapii. Po krátkém představení a vysvětlení tématu bylo zjišťováno, zda má někdo ze skupiny zkušenost s realizací canisterapie v běžných školách. Na tento příspěvek zareagoval pouze jeden canisterapeut, jehož psi pravidelně docházejí do školy. Vzhledem k nízké odezvě bylo rozhodnuto vyhledávat respondenty cíleněji. Dalšího respondenta se podařilo najít pomocí online vyhledávání. Postupně se ukazovalo, že najít v rámci České republiky dostatečný počet respondentů nebude jednoduché, což souvisí i s tím, že canisterapie v prostředí běžných škol zatím není příliš rozšířená. Z tohoto důvodu byla na Facebooku využita funkce pro vyhledávání příspěvků v jednotlivých skupinách. Pomocí klíčového výrazu canisterapie ve škole byli získáni další potenciální respondenti, které jsme oslovili přes aplikaci Messenger. Zbývající respondenti byli kontaktováni buď prostřednictvím doporučení již zapojených canisterapeutů, nebo přes platformu Instagram.

Původním záměrem bylo srovnat vnímání prospěšnosti canisterapie ve školním prostředí z pohledu canisterapeutů aktivně praktikujících canisterapii ve školním prostředí a z pohledu učitelů, kteří mají ve své třídě zkušenosti s realizací canisterapie. Avšak vzhledem k tomu, že většina canisterapeutů, s nimiž byly rozhovory provedeny, působí ve škole jako učitelé, bylo toto rozdělení v rámci interpretace dat již vnímáno jako bezpředmětné.

Respondenti se nacházeli na různých místech České republiky. Rozhovory byly realizovány buď telefonicky, nebo v online prostředí prostřednictvím platformy Google Meet. Respondenti měli vždy na výběr, jaký kontakt preferují. Délka rozhovorů se pohybovala přibližně mezi 30 až 90 minutami. Všechny rozhovory byly nahrávány na diktafon a následně zpracovány s časovým odstupem.

Před uskutečněním rozhovorů byl připraven základní scénář obsahující tematicky členěné otázky, které se týkaly především zkušeností s realizací canisterapie v běžných školách. Témata byla rozdělena do několika oblastí, přičemž v průběhu rozhovorů docházelo k jejich úpravám dle aktuální situace a výpovědí respondentů.

První tematická oblast otázek se zaměřovala na canisterapii obecně. Respondenti popisovali svou motivaci k výkonu této činnosti, délku své dosavadní praxe i podmínky, které musí splnit psovod a pes, aby mohli působit jako canisterapeutický tým. Zmíněny byly také požadavky na členství v canisterapeutických organizacích a obecná úskalí canisterapie. Zároveň respondenti reflektovali, jaké přínosy podle jejich zkušeností canisterapie přináší. Druhá oblast otázek se týkala realizace canisterapie v prostředí škol. Pozornost byla věnována například podmínkám, které je nutné splnit pro zavedení canisterapie do běžných škol, průběhu spolupráce mezi učiteli a canisterapeuty, délce trvání jednotlivých canisterapeutických jednotek a celkovému pohledu respondentů na uplatnění canisterapie v tomto prostředí. Třetí tematický okruh se soustředil na oblast třídního klimatu, zejména na vnímání spolupráce, komunikace a celkové spokojenosti v souvislosti s přítomností canisterapeutického týmu ve školním prostředí.

Míra strukturovanosti se přirozeně lišila podle stylu komunikace jednotlivých respondentů. Někdy se podařilo držet připravené osnovy, jindy bylo nutné více improvizovat a doptávat se, nebo respektovat větší rozsáhlost odpovědí. Následně byly všechny nahrané rozhovory přepsány. Přepis umožnil detailnější práci s daty, protože při pouhém poslechu by některé důležité informace mohly snadno uniknout. Jak uvádí Novotná et al. (2019), mozek zpracovává nejvíce informací zrakem, což činí práci s textem efektivnější.

Výzkumný soubor

Následující tabulka představuje jednotlivé respondenty, kteří se do výzkumu zapojili. Uvedena je jejich motivace ke canisterapii, délka působení v oblasti canisterapie. Pro úplnost se zde nachází i rozlišení, jestli se jedná o učitele – canisterapeuta nebo o externího canisterapeuta a zda respondent působí na základní či střední škole. Jména respondentů nejsou pro zachování anonymity uvedena, jednotliví respondenti jsou označeni pomocí kódů (např. R1, R2).

Tabulka 1. Základní informace o respondentech

	Motivace ke canisterapii	**Délka působení v canisterapii**	**Učitel/externí canisterapeut**	**Působení na základní/střední škole**
R1	povaha zlatých retrívrů, pozorování vlivu psů na děti	20 let	externí canisterapeut	základní školy
R2	pozorování terapeutických schopností svého psa u lidí procházejících těžkou životní zkušeností	8 let	učitel	základní škola
R3	profesní zaměření, vlastní dítě s postižením, kterému byla canisterapie doporučena odborníky	2 roky	učitel	střední škola
R4	chov a výcvik psů, spojení své vášně pro práci s lidmi s canisterapií	27 let	externí canisterapeut	základní školy
R5	profesní zaměření, ztráta manžela	4 roky	učitel	střední škola
R6	chov zlatých retrívrů, diplomová práce zaměřená na využití zvířat při edukaci	6 měsíců	učitel	základní škola
R7	Profesní zaměření	4 roky	učitel	základní škola
R8	Žák s DMO ve třídě, touha pomáhat dětem	2 roky	učitel	základní škola

Analýza dat a výsledky studie

Pro analýzu dat jsme využili tematickou analýzu, která umožňuje identifikovat vzorce a opakující se témata v rozhovorech (Boyatzis, 1998). Jedná se o metodu, která pomáhá uspořádat rozsáhlý textový materiál do přehlednějších významových celků. Prostřednictvím opakovaného čtení sesbíraných dat, při němž se hledají vzorce a významy, které se seskupují do menších částí, dochází k nalezení témat. Tyto menší části lze označit jako tzv. kódy. Kódování tedy sloužilo jako základ pro další zpracování dat, kdy jsme seskupovali podobné odpovědi do tematických celků. Právě kvůli náročnosti takového postupu je běžné, že se v kvalitativním výzkumu pracuje s menším počtem respondentů než v kvantitativních přístupech. Jakmile byla základní témata identifikována, následovalo další hledání témat, která mohla být v předchozí fázi přehlédnuta. Poslední fáze zahrnovala vyhledávání společných témat napříč všemi rozhovory. Nalezená témata pak umožnila odpovídat na výzkumné otázky (Braun & Clarke, 2006).

Analýza získaných dat odhalila tři hlavní tematické oblasti, které zásadním způsobem utvářejí možnosti a limity implementace canisterapie ve školním prostředí: (1) podmínky realizace canisterapie, (2) výzvy při jejím praktickém zavádění a (3) pozorované přínosy pro žáky a školní klima. Tyto oblasti jsou dále rozčleněny do subkategorií reflektujících specifické aspekty procesu implementace, jak je popisovali samotní canisterapeuti.

Podmínky implementace canisterapie ve školách

Absence jednotné legislativy a standardů

Napříč všemi rozhovory se jako zásadní limit ukázala neexistence jednotné legislativní úpravy, která by vymezovala požadavky na kvalifikaci canisterapeuta, způsob certifikace canisterapeutických týmů či postup jejich působení v edukativních institucích. Tento stav je v souladu se závěry odborné literatury, podle níž není canisterapie v českém prostředí legislativně ukotvena ani na úrovni profesních standardů (Stančíková & Šabatová, 2012; Tvrdá, 2020). Respondenti opakovaně poukazovali na skutečnost, že neexistuje žádná státem uznávaná zkouška, kterou by bylo možné považovat za závazný kvalifikační předpoklad pro výkon této činnosti. Výsledkem je značná roztříštěnost praxe a výrazné meziorganizační rozdíly v nárocích kladených na psovoda i psa.

Variabilita certifikačních požadavků

Certifikace canisterapeutických týmů byla respondenty popisována jako oblast s nejvyšší variabilitou. Zatímco některé organizace kladou důraz na základní poslušnost psa, jiné vyžadují samostatné specializované testy, přičemž chybí jednotná metodika, která by zaručovala srovnatelnou úroveň odbornosti. V literatuře se rovněž objevuje upozornění na rozdílné pojetí canisterapie i metodických postupů mezi organizacemi (Petrů & Karásková, 2008; Bicková, 2020). Respondenti se shodovali, že certifikace musí hodnotit celý tým, tedy psovoda a psa jako funkční celek, což odpovídá mezinárodním standardům pro intervence za účasti zvířat (IAHAIO; Pet Partners).

Vzdělání a osobnostní předpoklady psovoda

Respondenti se rozcházeli v názoru na míru potřebného formálního vzdělání psovoda. Přesto se napříč výpověďmi objevovala silná shoda v tom, že rozhodujícími předpoklady pro kvalitní výkon canisterapie jsou empatie, schopnost komunikace, sebereflexe, flexibilita a orientace v potřebách konkrétní cílové skupiny. Tento důraz koresponduje s odbornými doporučeními, která upozorňují, že

osobnost terapeuta může významně ovlivnit průběh i efektivitu intervence (Divišová, 2010; Šoltésová & Bosá, 2016).

Postoj vedení školy jako klíčový faktor
Zařazení psa do výuky bylo jednoznačně podmíněno souhlasem vedení školy. Podpora ze strany vedení se ukázala jako dominantní prediktor úspěšné implementace, což potvrzují i zahraniční studie o zařazování živočišně asistovaných programů do edukačního prostředí (Heimlich, 2001; Stafford-Mills, 2016). Tam, kde byla spolupráce s vedením vstřícná a založená na vzájemné důvěře, docházelo k hladší organizační integraci canisterapie.

Role zákonných zástupců
Respondenti zdůrazňovali, že rodiče představují důležitou součást komunikačního řetězce. Školy často vyžadují informovaný souhlas, avšak v některých případech je nutné individuálně řešit alergie nebo strach dětí ze psů. Opatrnost rodičů odpovídá nálezům v literatuře, kde jsou alergie a obavy ze zvířat uváděny jako hlavní kontraindikace (Tichá, 2007; Tvrdá, 2020).

Výzvy při implementaci canisterapie

Věk žáků a specifika cílové skupiny
Respondenti poukazovali na výrazné rozdíly mezi prací s mladšími a staršími dětmi. Zatímco v mateřských školách a na prvním stupni ZŠ je canisterapie přirozeně přijímána jako hravá forma rozvoje sociálních a emočních dovedností, na druhém stupni a zejména na středních školách je potřeba upravit podobu aktivit tak, aby odpovídaly psychosociálním potřebám dospívajících. Tyto výpovědi odpovídají poznatkům Galajdové a Galajdové (2011), podle nichž účinnost canisterapie úzce souvisí s vývojovou etapou dítěte.

Hygienická a bezpečnostní opatření
Hygiena byla napříč rozhovory zmíněna jako významná praktická výzva, přičemž se jednalo zejména o mytí rukou po kontaktu se psem, práci s línáním psa a jasné vymezení prostoru pro jeho pohyb. Tato opatření jsou v souladu s doporučeními mezinárodních organizací pro intervenci se zvířaty (The Kennel Club; IAHAIO).

Bezpečnost byla zajišťována především prevencí situací, kdy by byl pes ponechán ve třídě bez dohledu, a tím minimalizováno riziko nežádoucích interakcí.

Strach ze psů a alergie
Respondenti se shodovali, že strach ze psů lze postupně redukovat pomocí citlivé desenzibilizace, jak uvádí i odborná literatura (Jalongo et al., 2004; Fine, 2010). Děti často získávají jistotu prostřednictvím pozorování vrstevníků, což odpovídá konceptu sociálního učení (Bandura, 1976). Alergie byly řešeny individuálně, přičemž respondenti zdůrazňovali důležitost transparentní komunikace a přítomnosti alternativních způsobů zapojení dětí.

Prospěšnost canisterapie ve školním prostředí

Emoční oblast: redukce stresu a úzkosti
Z naprosté většiny výpovědí vyplynulo, že canisterapie plní významnou roli v regulaci stresu, což potvrzuje i výzkum Beetz et al. (2011; 2012). Přítomnost psa přispívá k poklesu fyziologických

ukazatelů zátěže, zvyšuje emoční stabilitu žáků a napomáhá regulaci jejich afektivních reakcí. Respondenti popisovali příklady, kdy pes působil jako okamžitý zdroj uklidnění při panické atace či po náročných osobních událostech.

Motivační efekt pro učení a aktivitu
Pes byl žáky vnímán jako významný motivační prvek, který podporoval jejich ochotu pracovat, dokončovat úkoly a aktivně se zapojovat do výuky. Tato zjištění jsou v souladu s teorií zvířaty asistovaného vzdělávání (AAE), která popisuje zvíře jako facilitátora pozitivní motivace (Levinson, 1961; Freeman, 2007; Petrů & Karásková, 2008).

Podpora třídního klimatu
Respondenti zaznamenali výrazné zlepšení sociálních interakcí ve třídách, zvýšení soudržnosti kolektivu a větší ochotu ke spolupráci. To je plně v souladu s výzkumy, které prokazují pozitivní dopady psa na skupinovou kohezi a atmosféru ve třídě (Kotrschal & Ortbauer, 2003; Ascione, 1992).

Rozvoj sociálních a komunikačních dovedností
Pes se ukázal jako prostředník komunikace, který usnadňoval navazování vztahů, podporoval empatii a přispíval k rozvoji neverbálních i verbálních dovedností. Výzkumy ukazují, že interakce se psem posiluje prosociální chování, soucit a schopnost porozumět emocím druhých (Leugner et al., 2002; Galajdová & Galajdová, 2011). Je také významným pomocníkem při navazování vztahu s terapeutem a pomáhá udržovat motivaci pro terapii (Levinson, 1997).

Diskuse

Výsledky tohoto kvalitativního šetření potvrzují, že implementace canisterapie ve školním prostředí je komplexní proces ovlivněný souborem organizačních, legislativních, personálních i psychosociálních faktorů. Hlavním přínosem studie je hlubší porozumění tomu, jak samotní canisterapeuti vnímají svou práci ve školách, jaké bariéry identifikují a jaké benefity se podle jejich zkušeností žákům skutečně dostávají. Diskuse dále reflektuje výsledky ve vztahu k dostupné odborné literatuře a zasazuje je do širšího edukačního a terapeutického kontextu.

Jedním z nejvýraznějších zjištění výzkumu je skutečnost, že v českém prostředí neexistuje jednotný legislativní rámec ani závazná metodika, která by vymezovala podmínky výkonu canisterapie ve školách. Tento deficit uvádí i Stančíková a Šabatová (2012) či Tvrdá (2020). Respondenti vnímají tuto absenci jako překážku, která komplikuje jak jejich vlastní profesionalizaci, tak možnost škol bezpečně a kompetentně rozhodnout o zapojení psa do výuky. Z hlediska praxe tato nejednotnost vytváří prostor pro variabilní, a často i nevyrovnanou úroveň odbornosti napříč organizacemi – některé kladou minimální nároky na vzdělání psovoda, jiné strukturují certifikační systém robustněji.

Z výzkumu rovněž vyplývá, že neexistence závazných regulačních dokumentů může být zdrojem nejistoty pro vedení škol, které se tak obtížně orientuje v tom, jak vyhodnotit kvalitu a bezpečnost nabízené služby. Tato zjištění podporují argumentaci Bickové (2020), která upozorňuje, že absence standardizace snižuje dlouhodobou udržitelnost a institucionalizaci zooterapeutických metod.

Výrazná variabilita certifikačních požadavků představuje další zásadní téma. Respondenti popsali široké spektrum nároků – od jednoduchých testů poslušnosti až po komplexní zkoušky hodnotící povahu, reakce psa a souhru se psovodem. Skutečnost, že certifikace není přenosná na jinou osobu a vztahuje se vždy na konkrétní tým, je v souladu s mezinárodními standardy (IAHAIO; Pet Partners),

nicméně v české praxi chybí konsenzus ohledně minimálních požadavků, které by byly obecně závazné.

Někteří respondenti poukazovali i na finanční stránku recertifikací, které v některých organizacích mohou představovat spíše administrativní poplatek než odborné ověření kvality. Tento nález otevírá otázku etiky poskytování zkoušek a jejich skutečného přínosu pro výkon praxe.

Výzkum potvrzuje, že úroveň odborné způsobilosti psovoda není dána pouze formálním vzděláním, ale především jeho osobnostními a sociálními kompetencemi. Literatura zdůrazňuje, že terapeut pracující se zvířaty musí disponovat vysokou mírou empatie, schopností interpersonální komunikace a dovedností číst neverbální signály (Šoltésová & Bosá, 2016; Divišová, 2010). Tato zjištění se plně potvrdila i ve výpovědích respondentů, kteří uváděli, že schopnost citlivě reagovat na potřeby dětí je často důležitější než formální kvalifikace.

Významnou roli hraje také schopnost adaptace na specifika dané věkové skupiny, práce s emocemi žáků a flexibilita v přístupu. Canisterapeut přicházející do školního prostředí se tak ocitá na pomezí pedagogické, psychologické a terapeutické role, což klade vysoké nároky na jeho profesní kompetence.

Podpora vedení školy se ukázala jako klíčový determinant úspěšného zavádění canisterapie. Pokud je ředitel informovaný, otevřený inovacím a rozumí potenciálním přínosům, vytváří to příznivé podmínky pro integraci canisterapie do vzdělávacího procesu. Tam, kde vedení vykazuje obavy nebo nedůvěru, bývá implementace výrazně obtížnější. Tato skutečnost je v souladu s teoriemi školního klimatu, které zdůrazňují roli leadershipu při zavádění inovací (Ježek, 2003; Mareš & Ježek, 2012).

Rodiče jako klíčoví stakeholdeři vnímají canisterapii pozitivně, avšak výzkum poukázal na tři oblasti zvýšené citlivosti: hygienu, alergie a bezpečnost. Tyto obavy jsou opodstatněné a literatura je popisuje jako časté kontraindikace (Tichá, 2007; Tvrdá, 2020). Respondenti nicméně ukázali, že většinu těchto obav lze řešit systematickou komunikací, osvětou a jasně nastavenými pravidly.

Výsledky potvrzují dobře doložené účinky canisterapie na emoční regulaci, snížení stresu, rozvoj empatie a podporu motivace (Beetz et al., 2011; Galajdová & Galajdová, 2011; Petrů & Karásková, 2008). Novým zjištěním však je, že canisterapeuti vnímají tyto účinky i u dospívajících, kteří jsou často považováni za náročnou a málo motivovanou skupinu. Přítomnost psa zde funguje nejen jako prostředek zklidnění, ale také jako facilitátor sociálních vztahů a prevence psychických obtíží.

Výzkum rovněž ukazuje, že pes působí jako sociální katalyzátor, který zvyšuje kvalitu interakcí v třídním kolektivu, podporuje soudržnost a zároveň zlepšuje klima třídy. Tyto závěry korespondují s teorií sociální opory a biofilní hypotézou, podle níž interakce se zvířetem posiluje pocit bezpečí a sociální zakotvenosti (Šoltésová & Bosá, 2016).

Z hlediska implementace identifikovali respondenti několik významných bariér:

- nedostatečnou osvětu mezi pedagogy a rodiči,
- obavy spojené s hygienou a alergiemi,
- organizační a časové limity,
- variabilitu v certifikaci canisterapeutických týmů.

Tyto bariéry jsou však do značné míry překonatelné. Výsledky ukazují, že školy by získaly výraznou oporu v rozhodování, pokud by existovaly metodické standardy podobné těm, které fungují v zahraničí (např. Dogs for Good, The Kennel Club). Doporučit lze také systematické vzdělávání

pedagogů, vytvoření školních směrnic a zavedení koordinovaného informačního procesu směrem k rodičům.

Přínosy této výzkumné studie lze najít především v rovině praktické a odborné. Zmapování zkušeností canisterapeutů působících ve školách přispívá k lepšímu porozumění přínosům i omezením této metody v reálném školním prostředí. Na základě zjištění jsou navržena doporučení, která mohou být užitečná pro školy, canisterapeuty i pedagogy. Z odborného hlediska práce rozšiřuje dosavadní poznatky o tématu, které je v českém školství stále okrajové.

Při interpretaci výsledků je důležité zohlednit i omezení výzkumu, která mohou ovlivnit jeho zobecnitelnost. Výzkum byl realizován s osmi respondenty, což je pro kvalitativní přístup z metodologického hlediska dostačující, nicméně nelze z něj vyvozovat obecné závěry pro celou populaci canisterapeutů a pedagogů. Výběr respondentů byl navíc částečně ovlivněn dostupností kontaktů a ochotou jednotlivců spolupracovat, což mohlo ovlivnit rozmanitost pohledů.

Dalším limitem je skutečnost, že většina respondentů působila jako učitelé, což může ovlivnit jejich zkušenost s canisterapií ve školním prostředí – na rozdíl od canisterapeutů „zvenčí“, kteří se do škol docházejí spíše jako hosté. Dalším aspektem, který je vhodné zmínit, je subjektivita výpovědí. Výzkum se opírá o osobní zkušenosti, názory a vnímání jednotlivých respondentů, které mohou být ovlivněny konkrétní situací, školním prostředím nebo jejich osobnostním nastavením. Přestože byl výzkum veden s důrazem na otevřenost, anonymitu a respekt, je třeba mít na paměti, že zachycuje určitou výseč reality.

Významnou roli by mohla sehrát i jednotná organizace zastřešující oblast canisterapie, která by se podílela na nastavování standardů, certifikaci týmů a vzdělávání psovodů. Další výzkumy by mohly rozšířit poznání o pohledy učitelů, žáků či rodičů na přítomnost psa ve škole, případně zhodnotit efektivitu canisterapie v porovnání s jinými formami prevence či intervence. Výzkum poskytuje původní data, která mohou posloužit jako východisko pro další zkoumání i diskuzi o legislativním a organizačním zakotvení canisterapie ve školním prostředí. Vzhledem k aktuálním potřebám škol v oblasti duševního zdraví a podpory pozitivního klimatu je téma canisterapie nejen aktuální, ale i perspektivní.

Závěr

Tato studie si kladla za cíl porozumět možnostem, podmínkám a výzvám implementace canisterapie do školního prostředí z perspektivy samotných canisterapeutů, kteří představují klíčové aktéry tohoto procesu. Analýza osmi polostrukturovaných rozhovorů umožnila nahlédnout do dynamiky, která zásadně ovlivňuje způsob, jakým je tato metoda v běžných školách realizována, přijímána a dále rozvíjena.

Výzkum ukázal, že přítomnost psa ve škole není pouze doplňkovou aktivitou, ale může se stát významným prvkem podpory vzdělávacího procesu, psychosociálního rozvoje a celkové atmosféry ve třídě. Respondenti opakovaně zdůrazňovali, že canisterapie má potenciál pozitivně ovlivňovat široké spektrum oblastí – od snižování stresu a úzkosti, přes podporu sociální koheze, motivace a komunikačních dovedností, až po zlepšení třídního klimatu a posilování žákovské pohody. Tyto závěry jsou v souladu s výsledky předchozích výzkumů ukazujících, že interakce se zvířetem může působit jako významný emoční, motivační a sociální modulátor (Galajdová & Galajdová, 2011; Beetz et al., 2011; Petrů & Karásková, 2008).

Současně se však ukazuje, že implementace canisterapie do škol naráží na zásadní systémové překážky. Nejvýznamnější z nich představuje absence jednotného legislativního a metodického rámce, která vede k roztříštěnosti certifikačních požadavků a k nejistotě škol při rozhodování o zavádění této metody. Variabilita norem napříč organizacemi vytváří nejasnosti ohledně kvality přípravy týmů, standardů bezpečnosti i odpovědnostních procesů. Tento stav zároveň komplikuje dlouhodobou institucionalizaci canisterapie a její systematické ukotvení ve školních kurikulech. Respondenti shodně upozorňovali, že nedostatek jednotných pravidel snižuje důvěru škol a brání širší implementaci.

Dalším zjištěním výzkumu je klíčová role vedení školy, které má v procesu implementace rozhodující pravomoc i zodpovědnost. Jeho postoj – často založený na osobních zkušenostech či individuálním hodnotovém nastavení – může významně usnadnit nebo naopak zcela znemožnit realizaci canisterapie. Zároveň se ukazuje, že efektivní zavádění canisterapie vyžaduje intenzivní a transparentní komunikaci s rodiči, kteří mají přirozené obavy týkající se bezpečnosti, alergií a hygieny. Vhodně nastavená informovanost a partnerský dialog však mohou tyto bariéry účinně eliminovat.

Studie dále potvrzuje, že klíčovým faktorem úspěšné canisterapie není pouze kvalita výcviku psa, ale především osobnost, kompetence a citlivost psovoda. Canisterapeut zde zastává roli odborníka pohybujícího se na rozhraní pedagogiky, psychologie a speciální pedagogiky. Jeho schopnost porozumět dynamice třídního kolektivu, adaptovat styl práce podle věku žáků a reagovat na individuální potřeby je zásadní pro efektivní integraci psa do školních procesů. Přestože formální vzdělání v oboru není v současnosti vyžadováno, výzkum ukazuje, že praxe v oblasti vzdělávání či psychologie výrazně zvyšuje kvalitu intervence.

Z hlediska aplikace do praxe lze na základě výsledků navrhnout několik doporučení. V první řadě je nezbytné vytvořit minimální standardy a metodické rámce, které by sjednotily požadavky na certifikaci canisterapeutických týmů a nabídly školám jasná vodítka pro bezpečnou a profesionální implementaci. Dále by bylo přínosné vytvořit vzdělávací materiály a kurzy pro pedagogy, které by rozvíjely jejich povědomí o možnostech využití canisterapie a podporovaly zapojení psa jako součásti školního klimatu. Doporučit lze také posílení mezioborové spolupráce mezi školami, psychology, speciálními pedagogy a organizacemi poskytujícími zooterapeutické služby.

Z výzkumu jednoznačně plyne, že canisterapie může představovat významnou inovaci podporující duševní zdraví žáků, sociální vztahy a celkovou kvalitu vzdělávacího prostředí. Aby však mohla být efektivně a bezpečně realizována, je nutné podpořit její systémové ukotvení, zvýšit informovanost pedagogické veřejnosti a vytvořit podmínky pro profesionální růst canisterapeutických týmů.

Závěrem lze konstatovat, že canisterapie má v českém školním prostředí nesporný potenciál, který již nyní potvrzují zkušenosti mnoha pedagogů i terapeutů. Její přínosy jsou dobře dokumentované a její přijetí žáky a učiteli je vesměs velmi pozitivní. Další rozvoj této oblasti bude vyžadovat legislativní kultivaci, metodickou podporu a mezioborovou spolupráci, díky nimž se může canisterapie stát respektovaným a standardizovaným prvkem školní praxe, přispívajícím k rozvoji žáků nejen v oblasti akademické, ale především psychosociální.

Literatura

Arenbergerová, A. (2019). *Možnosti využití canisterapie a její vliv na děti předškolního a školního věku* [Bakalářská práce]. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. https://dspace.jcu.cz/handle/20.500.14390/44957

Ascione, F. R. (1992). Enhancing children's attitudes about the humane treatment of animals: Generalization to human-directed empathy. *Anthrozoös*, *5*(3), 176–191. https://doi.org/10.2752/089279392787011421

Bandura, A. (1976). *Social learning theory*. Prentice Hall.

Beetz, A., Kotrschal, K., Turner, D., Hediger, K., Uvnäs-Moberg, K., & Julius, H. (2011). The effect of a real dog, toy dog and friendly person on insecurely attached children during a stressful task: An exploratory study. *Anthrozoös*, *24*(4), 349–368. https://doi.org/10.2752/175303711X13159027359746

Beetz, A., Julius, H., Turner, D., & Kotrschal, K. (2012). Effects of social support by a dog on stress modulation in male children with insecure attachment. *Frontiers in Psychology*, *3*, 352. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2012.00352

Benešová, M., & Zouharová, M. (2008). Příklady možností využití canisterapie u dětí s kombinovaným postižením. *Kontakt*, *10*(Suppl. 2), 68–70. https://kont.zsf.jcu.cz/artkey/knt-200889-0017_priklady-moznosti-vyuziti-canisterapie-u-deti-s-kombinovanym-postizenim.php

Bicková, J. (Ed.). (2020). *Zooterapie v kostce: Minimum pro terapeutické a edukativní aktivity za pomoci zvířete*. Portál.

Boyatzis, R. E. (1998). *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. Sage.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, *3*(2), 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

Brelsford, V. L., Meints, K., Gee, N. R., & Pfeffer, K. (2017). Animal-assisted interventions in the classroom—A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *14*(7), 669. https://doi.org/10.3390/ijerph14070669

Divišová, Z. (2010). *Praktické využití psů v zoorehabilitaci: Pracovní sešit: Seminář pro pedagogy: OPPA CZ.2.17/3.1.00/32105* (1. vyd.). Česká zemědělská univerzita.

Eisertová, J. (2007). Podmínky, pravidla a předpoklady praktikování canisterapie. In M. Velemínský & kol. (Eds.), *Zooterapie ve světle objektivních poznatků* (s. 74–76). Dona.

Endenburg, N., & van Lith, H. A. (2011). The influence of animals on the development of children. *The Veterinary Journal*, *190*(2), 208–214. https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2010.11.020

Freeman, M. (2007). Terminologie v zooterapii. In M. Velemínský & kol. (Eds.), *Zooterapie ve světle objektivních poznatků* (s. 30–37). Dona.

Galajdová, L. (1999). *Pes lékařem lidské duše aneb Canisterapie*. Grada Publishing.

Galajdová, L., & Galajdová, Z. (2011). *Canisterapie: Pes lékařem lidské duše*. Portál.

Gee, N. R., Belcher, J. M., Grabski, J. L., DeJesus, M., & Riley, W. (2012). The presence of a therapy dog results in improved object recognition performance in preschool children. *Anthrozoös*, *25*, 289–300. https://doi.org/10.2752/175303712X13316289505468

Gee, N. R., Gould, J. K., Swanson, C. C., & Wagner, A. R. (2012). Preschoolers categorize animate objects better in the presence of a dog. *Anthrozoös*, *25*(2), 187–198. https://doi.org/10.2752/175303712X13316289505387

Gee, N. R., Harris, S. L., & Johnson, K. L. (2007). The role of therapy dogs in speed and accuracy to complete motor skills tasks for preschool children. *Anthrozoös*, *20*(4), 375–386. https://doi.org/10.2752/089279307X245509

Gee, N. R., Sherlock, T. R., Bennett, E. A., & Harris, S. L. (2009). Preschoolers' adherence to instructions as a function of presence of a dog and motor skills task. *Anthrozoös*, *22*(3), 267–276. https://doi.org/10.2752/175303709X457603

Grajfoner, D., Harte, E., Potter, L. M., & McGuigan, N. (2017). The effect of dog-assisted intervention on student well-being, mood, and anxiety. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *14*(5), 483. https://doi.org/10.3390/ijerph14050483

Fine, A. H. (Ed.). (2010). *Handbook on animal-assisted therapy: Theoretical foundations and guidelines for practice*. 3rd Ed. Academic Press.

Heimlich, K. (2001). Animal-assisted therapy and the severely disabled child: A quantitative study. *Journal of Rehabilitation*, 67(4), 48–54.

Kalinová, M. R., Astorino, T., & Bomboy, N. (2004). Canine visitors: The influence of therapy dogs on young children's learning and well-being in classrooms and hospitals. *Early Childhood Education Journal*, 32(1), 9–16. https://doi.org/10.1023/B:ECEJ.0000039638.60714.5f

Ježek, S. (Ed.). (2003). *Psychosociální klima školy I*. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra psychologie.

Kalinová, V. (2003). Současný stav v oblasti přípravy canisterapeutických týmů k praktikování canisterapie v ČR. In *Mezinárodní seminář o zooterapiích: Sborník příspěvků* (s. 45–53). Sdružení Filia.

Kotrschal, K., & Ortbauer, B. (2003). Behavioral effects of the presence of a dog in a classroom. *Anthrozoös*, *16*(2), 147–159. https://doi.org/10.2752/089279303786992170

Leser, M. (2012). *Vztah člověka a zvířat: Využití zvířat ve švýcarských pobytových zařízeních sociálních služeb*. Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky.

Leugner, S., Winkelmayer, R., & Simon, R. (2002). *Mensch und Tier: Eine harmonische Beziehung*. Norka Verlag.

Levinson, B. M. (1961). *The dog as a "co-therapist"*. University of Michigan.

Levinson, B. M. (1997). *Pet-oriented child psychoterapy*. Second edition. Thomas Books.

Mareš, J., & Ježek, S. (2012). *Klima školní třídy: Dotazník pro žáky*. Národní ústav pro vzdělávání.

Michňáková, L. (2014). *Canisterapie v rámci edukačního procesu* [Diplomová práce]. Univerzita Karlova. https://theses.cz/id/d6pu23/12101893

Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada.

Nikorjaková, P. (2025). *Canisterapie ve školním prostředí*. [Diplomová práce]. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra psychologie. http://hdl.handle.net/20.500.11956/198518

Petrů, G., & Karásková, V. (2008). *Edukační aspekty canisterapie*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Přibyl, H. (2015). *Lidské potřeby ve stáří*. Maxdorf.

Staffová, Z. (2007). Canisterapie jako součást výuky. In M. Velemínský & kol. (Eds.), *Zooterapie ve světle objektivních poznatků* (s. 85–128). Dona.

Stančíková, M., & Šabatová, J. (2012). *Canisterapie v teorii a praxi*. Sdružení Piafa.

Šoltésová, D., & Bosá, M. (2016). *Intervencie s asistenciou psov: Úvod do teórie a praxe*. Prešovská univerzita v Prešove.

Švaříček, R., Šeďová, K., Janík, T., Kaščák, O., Miková, M., Nedbálková, K., Novotný, P., Sedláček, M., & Zounek, J. (2007). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Portál.

Tichá, V. (2007). Canisterapie v dětském věku a vliv psa na vývoj dítěte. In M. Velemínský (Ed.), *Zooterapie ve světle objektivních poznatků* (s. 129–133). Dona.

Tvrdá, A. (2005). Canisterapie – krizová intervence. In *Mezinárodní seminář o zooterapiích: Tvorba norem praxe I. Sborník příspěvků* (s. 48–52). Sdružení Filia.

Tvrdá, A. (2020). *Canisterapie: Zvíře v sociálních službách*. Plot.

Tye, K. A. (1974). The culture of the school. In J. I. Goodlad, M. F. Klein, J. M. Novotny, & K. A. Tye (Eds.), *Toward a mankind school: An adventure in humanistic education* (pp. 123–138). McGraw-Hill.
Vágnerová, M. (2005). *Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání*. Karolinum.
Vrbová, J. (2005). Canisterapie. In O. Müller & kol. (Eds.), *Terapie ve speciální pedagogice: Teorie a metodika* (s. 286–294). Univerzita Palackého.
Wilson, E. O. (1984). *Biophilia*. Harvard University Press.

O autorkách

Mgr. Petra Nikorjaková
Katedra psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy
E-mail: peta.nik@seznam.cz

PhDr. Anna Frombergerová, Ph.D.
Katedra psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0889-6978

Korespondenční autorka.
Kontakt: Katedra psychologie Pedagogické fakulty UK, Myslíkova 7, 110 00, Praha 1
E-mail: anna.frombergerova@pedf.cuni.cz

Nikorjaková, P., & Frombergerová, A. 2026). Implementace canisterapie ve školním prostředí z pohledu canisterapeutů. *E-psychologie, 20*(2), 37-54. https://doi.org/10.29364/epsy.556